

ЈЕСУ ЛИ ШКОЛА И ПОРОДИЦА
НА ИСТОМ ЗАДАТКУ?

Родна равноправност
у школској клупи

Страна 2

ШЕСТ ГОДИНА ПОСЛЕ УВОЂЕЊА
ИНДИВИДУАЛНИХ ОБРАЗОВНИХ ПЛАНОВА

Коначно и уџбеници
за основце у инклузији

Страна 3

НАША ТЕМА:
НАСИЉЕ НАД ДЕЦОМ

Стварност гора од
„Паклене поморанџе“

Стране 4–7

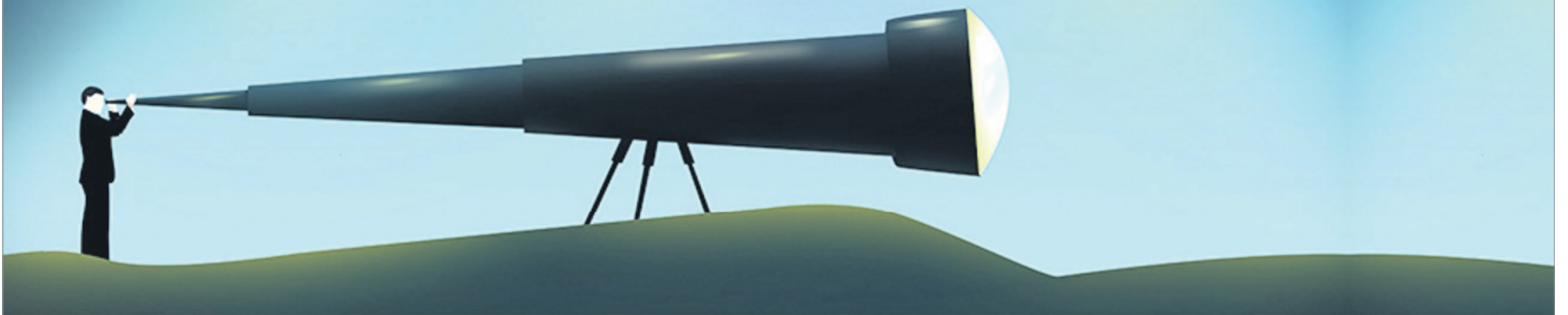
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
НА СВЕТСКИМ РАНГ-ЛИСТАМА

Поједини захтеви за многе
факултете недостижни

Страна 9

ЕУ ПРЕДВИЂАЊА: ДЕЦЕНИЈАМА УНАПРЕД – ЗА ОБРАЗОВАЊЕ У 2050.

Два сценарија за будућност

Историја је одувек била комбинација резултат догађаја ван наше контроле и избора које правимо. У намери да обезбеди ово друго, паметне изборе за неку будућу историју, Европска комисија задужила је групу стручњака да се лате предвиђања и на основу тога јој дају смернице за политике које ће Европљанима обезбедити сигурну и просперитетну будућност. Европска комисија управо је објавила „Будућност знања: Интелигентни политички избори за Европу 2050“, саветодавни извештај врло разнолике 18-члане експертске групе сачињене од универзитетских професора

и иновирање увек иду заједно, као три „клипа“ у „мотору“ привреде, каже се у извештају. Универзитети, лабораторије и компаније, научни радници, истраживачи и предузетници – сви они заједно су део система који, уколико је добро вођен, ствара друштвено богатство, нова радна места, унапређује привреду и развија друштво. Европа има знатан број таквих „троуглова“ – Оквирне програме, Европски институт за иновације и технологију и друго – али у Европској унији страхују да то можда није довољно, имајући у виду жестоку глобалну конкуренцију пре свега од стране САД и земаља Азије.

мо, бавимо науком и бизнисом. Како ћемо се носити с тим променама? Можемо ли систем знања употребити тако да побољшамо живот, интегришемо наша друштва, очувамо и унапредимо природно окружење? Све су то питања на која је експертска група покушала да одговори предвиђајући будућа кретања. Као резултат, а с намером да укажу на све ризике и на све могућности таквог развоја, направили су два „сценарија“ за будућност, један позитиван и један негативан.

Према позитивном сценарију, 2050. године Европа и њена привреда заснована на знању врло су конкурентне. Групе њених међународно престижних универзитета цветају у многим градовима, у чврстом партнерству с регионалним институцијама. Образовање је „ин“. Никад пре није толико много људи од образовног система тражило тако много: нове вештине, нове послове, нове перспективе за остварење испуњеног живота, од колевке па до гроба.

У бизнису је доминантан модел – отвореност за иновације. Мултинационалне компаније, мала и средња предузећа, универзитети и многи други нови актери, као и појединци (многи од њих су већ пензионисани), заједно раде у стално променљивим глобалним мрежама које решавају глобалне проблеме. Мегаградови, с јединственим осећајем за идентитет заједнице, фокусирани су на иновације. „Оригинално из Париза“, или Варшава, или Атине, постаје нова врста глобалног брэнда. Европски удео нових идеја на глобалном нивоу – према грубом индексу патената, трговини технологијама, научним публикацијама и другим факторима – порастао је с 30 на 40 одсто. Институције ЕУ су генерално ојачале. Региони и градови имају нови значај, али улога ЕУ институција у њиховој координацији је порасла.

Према негативном сценарију, 2050. године Европа је жртва мегатрендова који су се отргли контроли. Аутоматизација и глобализација довели су до масовне незапослености, социјалне искључености и незадовољства. Нејед-

ЗНАЧАЈ ПРЕДВИЂАЊА

Европска унија и њена „влада“, Европска комисија (ЕК), при планирању нових политика веома се ослањају на предвиђања експертских група и специфичних студија. Многи такви пројекти финансирају се из фондова Оквирног програма за финансирање науке Хоризонт 2020. За потребе предвиђања дугорочних кретања у области система генерисања знања ЕК је ангажовала групу стручњака на челу с Ричардом Хадсоном, оснивачем, директором и главним уредником часописа „Наука и бизнис“.

„Група стручњака као што је ова – са 18 водећих људи академског, индустријског и света политике, међу којима има и еврофила и евроскептика – по природи ствари би тешко дошла до консензуса по било ком питању. Али, у овом случају били смо мотивисани заједничким страховима и надама. Надом да ће европски грађани и европске нације бити успешни и страхом да то неће бити тако. На нама је да сад направимо прави избор“, пише поводом рада на саветодавном извештају „Будућност знања: Интелигентни политички избори за Европу 2050“ вођа тима Ричард Хадсон.

накост је већа него икад. На темељу нових технологија непрестано искрсавају нови креативни послови, али они су резервисани само за талентовану машину. Политички, Европа је подељена на савез богатих и савез сиромашних региона, с минималном међусобном координацијом. Северна група има слободан проток роба, услуга и људи – други делови Европе су изоловани. Мултинационалне компаније и богати појединци користе глобална тржишта и дигиталне технологије да избегну плаћање пореза. У области образовања доминира неколико великих и светски познатих универзитета. Образовање је постало онлајн бизнис за фабриковање диплома. У истраживачкој области на цени су најцитиранији научници, мултинационалне ком-

паније их често ангажују у некој врсти „консалтинга без граница“. Такве компаније користе рани приступ открићима да јавне фондове усмере ка својим пројектима. Прекогранични ланци снабдевања брзо се формирају, али брзо и нестају, што онемогућава стабилан регионални развој.

Поред ове сценарије, чланови стручног тима закључили су да су за будућност европског „троугла знања“ пресудна три принципа – отвореност, експериментисање и сарадња. У складу с тим дали су и три политичке препоруке – прво, европски систем знања треба да је отворен, али још свеобухватније, тако да обухвати и школске учioniце, и тржиште, и нове инфраструктуре, као и нови режим заштите интелектуалне својине. Друга препорука се односи на истраживачку област, где су неопходни флексибилност и експериментисање, што подразумева и већу слободу да се експериментише и локално и регионално, у различитим друштвеним и економским групацијама, с новим бизнисима и друштвеним моделима. Трећа препорука је још шира сарадња, на паневропском нивоу.

Аутори извештаја признају да су наведени принципи веома широки, али напомињу и да је група, током рада, настојала да има што шире и што далекосежније видике. „Кад се размишља о будућности образовног система, неопходно је да се уђе у широка разматрања, и друштвених структура, и еколошких последица, и будућег места Европе на карти света. У годинама које долазе биће врло важно какве изборе правимо – надамо се да овај извештај наглашава ту чињеницу. На крају крајева, ми јесмо оно у шта верујемо. Упркос многим разликама, Европљани деле неке базичне вредности, као што су права појединца, отвореност за нове идеје, једнакост народа, друштвена солидарност, еколошка одговорност, поштовање знања. Ако желимо да напредујемо у 2050, наши политички избори треба да јачају управо те вредности“, закључује се у извештају.

Г. Томљеновић

ЗА ЈАВНО ФИНАНСИРАЊЕ ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА

Поред три главне препоруке за будуће европске политике, саветодавна група је Европској комисији сугерисала и „предлог плус“ – настављање јавног финансирања образовања и унапређење система опорезивања. „Образовање није јефтино“, истичу аутори извештаја. „Инвестиције у образовање које ће Европи бити потребне наредних 35 година неће бити мале, а образовање је део јавног добра, те и улога државе у финансирању образовања треба да се настави. Европа, такође, треба да очува свој систем опорезивања. Избегавање плаћања пореза од стране мултинационалних компанија и богатих појединаца све је већи проблем у ЕУ, те треба изградити бољи систем мониторинга прекограничне трговине и опорезивања, можда и у облику нове иницијативе у оквиру програма финансирања науке Хоризонт 2020. Штавише, треба постепено приближавати и тешње повезивати фискалне политике са образовним и политикама у области истраживања и иновација.“

ра, политичара и представника приватног бизниса. Извештај указује на кључни значај „троугла знања“ (високог образовања, истраживачког и иновативног рада), па у том контексту елаборира изазове и могућности које представљају три савремена „мегатренда“ (глобализација, демографске промене и технолошке промене) и сугерише два могућа сценарија из којих се јасно види којим путем треба ићи.

Аутори извештаја констатују да је процес трансформисања знања (стварања, размене и конкретне употребе), односно процес претварања идеје у иновативни производ, политичарима данас постао веома важан. Другим речима, постало је јасно да су међузависни системи високог образовања, истраживања и иновирања кључни за напредак сваког друштва. Учене, откривање

Три велика тренда данашњице дестабилизују европски систем знања. Кроз глобализацију, свет је у све већој међузависности, с привредама које све оштрије конкуришу једна другој, те се мења и начин на који се учи, открива и реализују иновације. Велике демографске промене у савременом свету огледају се у масовном пресељавању у градове, у старењу укупног становништва, у променама у величини породице, што такође утиче на „троугла знања“. Технолошке промене су све брже, омогућавајући појединцима и организацијама да буду далеко продуктивнији, али и деструктивнији него икад пре. Шта тек онда треба да очекујемо 2050, питали су се аутори извештаја. Сваки нови изум мења не само друштво и привреду већ и наша очекивања и начин на који се образује-